

Parlamentaarinen TKI-seurantaryhmä

Kokous 3/2025

Aika: keskiviikko 19.11.2025 klo 8.15–10.15

Paikka: Eduskunta, kokoustila A116 sekä etäyhteys

Osallistujat:

kansanedustaja Henrik Vuornos, Kokoomuksen eduskuntaryhmä, puheenjohtaja
kansanedustaja Juha Mäenpää, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, varapuheenjohtaja (asiakohdat 1–3)
kansanedustaja Hanna Kosonen, Keskustan eduskuntaryhmä (asiakohdat 3–7; etänä)
kansanedustaja Bella Forsgrén (varajäsen), Vihreä eduskuntaryhmä (asiakohdissa 1–2; etänä)
kansanedustaja Veronika Honkasalo, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä (asiakohdissa 1–2; etänä)
kansanedustaja Henrik Wickström, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (asiakohdissa 1–3)

Pysyvät asiantuntijat:

talouspolitiikan koordinaattori, ylijohtaja Lauri Kajanoja, valtiovarainministeriö
neuvotteleva virkamies Sanna Nieminen (varajäsen), valtiovarainministeriö (etänä)
johtaja Erja Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
neuvotteleva virkamies Kirsti Vilén (varajäsen), työ- ja elinkeinoministeriö (etänä)

Kutsutut asiantuntijat:

Johtaja Riikka Heikinheimo, Elinkeinoelämän keskusliitto (asiakohdat 1–3)
Johtaja Erkki Ahola, Teknologiateollisuus ry (asiakohdat 1–3)
Ekonomisti Roope Ohlsbom, Suomen Yrittäjät ry (asiakohdat 1–3)
Co-founder, Chief Global Affairs Officer Juha Vartiainen, IQM Finland Oy (asiakohdat 1–3)

Sihteeristö:

pääsihteeri Johanna Moisio, tutkimus- ja innovaationeuvoston sihteeristö
johtava asiantuntija Jussi Alho, tutkimus- ja innovaationeuvoston sihteeristö
johtava asiantuntija Antti Pelkonen, tutkimus- ja innovaationeuvoston sihteeristö
johtava asiantuntija Mikko Martikainen, tutkimus- ja innovaationeuvoston sihteeristö
korkeakouluharjoittelija Benjamin Hadaya, valtioneuvoston kanslia

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja, kansanedustaja Vuornos avasi kokouksen klo 8.15. Todettiin läsnäolijat, ja toivotettiin tervetulleiksi kokouksessa kuultavat yritystoimijoiden edustajat sekä sihteeristössä aloittanut johtava

asiantuntija Mikko Martikainen. Pääsihteeri Johanna Moisio totesi Tilastokeskuksen julkaisseen uusimmat, vuoden 2024 T&K-menotilastot lokakuun lopussa. Niiden perusteella Suomi on hyvällä uralla kohti neljän prosentin tavoitteen toteutumista.

2. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin pöytäkirjantarkastajaksi kansanedustaja Wickström (hänen poistuttuaan asiakohdassa 3 valittiin pöytäkirjantarkastajaksi kansanedustaja Kosonen).

3. Kuuleminen valtion T&K-toiminnan rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman toimeenpanosta

Yritystoimijat olivat kuultavina valtion T&K-toiminnan rahoituksen käytön monivuotisen suunnitelman toimeenpanosta, 4 %:n T&K-menotavoitteen etenemisestä sekä yritysten TKI-näkymistä. Valtioneuvosto hyväksyi monivuotisen suunnitelman kesäkuussa 2024 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-858-1>). Kuuleminen oli jatkoa Suomen Akatemian ja Business Finlandin kuulemiseen edellisessä kokouksessa 1.10.2025.

Kuultavina olivat johtaja Riikka Heikinheimo Elinkeinoelämän keskusliitosta, johtaja Erkki Ahola Teknologiateollisuus ry:stä, ekonomisti Roope Ohlsbom Suomen Yrittäjät ry:stä sekä Co-founder, Chief Global Affairs Officer Juha Vartiainen IQM Finland Oy:stä. Kukin käytti ensin alustuspuheenvuoron (liitteet 1–4).

Yritystoimijat korostivat puheenvuoroissaan polkua tutkimuksesta kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä kaupalliseen hyödyntämiseen. Aineettomia investointeja ja aineetonta arvонуontia pidettiin oleellisina taloudelliselle kasvulle. Teknologian ja palveluiden todettiin kehittyvän yhä enemmän yhdessä korkean lisäarvon kasvuliiketoiminnaksi ja vienniksi. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ohella painotettiin innovaatiotoiminnan merkitystä, ja kerrottiin että näiden kahden väliset rajaukset on yrityskentässä nähty hämmäntävinä. Puheenvuoroissa korostettiin myös muun muassa:

- julkisen rahoituksen vipuvaikutusta yritysten omille T&K-investoinneille
- osaavan työvoiman tarvetta
- markkinavetoisen innovaatiotoiminnan merkitystä tutkimuslähtöisen ohella
- kasvuyritysten sekä nuorten ja innovatiivisten pk-yritysten merkitystä
- tarvetta seurata ja kehittää pk-yrityksille suunnattuja rahoitusinstrumentteja pitkäjänteisesti
- kilpailullisuuden merkitystä yrityksille suunnatussa rahoituksessa
- kaupallistamisosaamista
- riittävää innovaatiotoiminnan rahoitusta
- innovatiivisia julkisia hankintoja
- yhteistyön lisäämistä korkeakoulujen ja yritysten välillä
- kvanttialaa esimerkkinä kehittymässä olevasta, Suomelle mahdollisuuksia tarjoavasta alasta.

Alustuspuheenvuorojen jälkeen seurantaryhmä ja asiantuntijat kävivät yhteisen keskustelun. T&K- ja innovaatiotoiminnan määritelmiin liittyen toisaalta tuotiin esiin toivetta joustavammasta tulkinnasta, toisaalta kaivattiin näyttöä väitetyistä tulkintaeroista Suomen ja Euroopan tai OECD:n välillä ja korostettiin kansainvälisen vertailtavuuden merkitystä. Esiin nostettiin innovaatorahoitukseen

kohdistuneet leikkaukset. Huomautettiin, että mahdolliset tarkistukset T&K-rahoituslakiin tai T&K-verokannustimiin kannattaa katsoa ajan kanssa. Keskustelussa nostettiin esiin luova ala ja luovat sisällöt läpileikkaavana teemana, kaupallistamisen sujuvoittaminen korkeakouluissa, korkeakoulujen ja yritysten yhteistyön kehittäminen ja kannustimet, kvanttiekosysteemin rakentumisen edellytykset sekä Suomen mahdollisuudet kvantti- ja suurteholaskennan yhdistävässä hybridilaskennassa. Ehdotettiin, että seurantaryhmän olisi sopivassa yhteydessä hyvä keskustella myös tutkimuksen turvallisuudesta.

Lopuksi puheenjohtaja kiitti yritystoimijoiden edustajia keskustelusta.

Asiakohdan käsittelyn aikana pöytäkirjantarkastajaksi valittu edustaja Wickström poistui ja pöytäkirjantarkastajaksi valittiin edustaja Kosonen.

4. Valtion T&K-rahoituksen seurantaraportti

Johtava asiantuntija Antti Pelkonen kertoi tutkimus- ja innovaationeuvoston sihteeristön valmistelussa olevasta ensimmäisestä T&K-rahoituksen seurantaraportista ja valmistelun tilanteesta (liitteet 5 ja 5b). Raportissa pääpaino on seuraavissa kokonaisuuksissa: yksityisten T&K-menojen kehitys ja T&K-osajatarve neljän prosentin tavoitteen näkökulmasta, T&K-lisärahoituksen kohdentuminen, T&K-verokannustimien tilanne sekä T&K-rahoituksen seurantamittarit. Raporttiluonnosta käsitellään tutkimus- ja innovaationeuvoston kokouksessa 25.11. ja raportti on tarkoitus viimeistellä sihteeristössä julkaistavaksi alkuvuonna.

Seurantaryhmä keskusteli mahdollisuudesta tehdä seurantaraportin ja kuulemisten pohjalta johtopäätöksiä ja lyhyt kantapaperi keväällä–alkusyksystä. Syksyn osalta voitaisiin selvittää myös mahdollisuutta yhteiskokoukseen tutkimus- ja innovaationeuvoston kanssa. Todettiin, että näin voidaan edetä. Pidettiin hyvänä, että seurantaryhmällä on mahdollisuus johtopäätöksiin.

Merkittiin asia tiedoksi.

5. Kansalliset TKI-politiikan ja -toiminnan strategiset valinnat

Pääsihteerin Johanna Moisio kertoi strategisten valintojen valmistelusta. Kansallisten TKI-valintojen kokonaisuuden valmistelu on loppusuoralla ja asia on päätösasiana tutkimus- ja innovaationeuvostossa 25.11. Valitettavasti aineistoa ei ollut toimitettavaksi seurantaryhmän kokoukseen etukäteen. Valintoja on valmisteltu kevään työn – ml. tutkimus- ja innovaationeuvoston ja seurantaryhmän yhteiskokouksen – pohjalta. Erona keväällä esillä olleeseen kokonaisuuteen on muun muassa se, että kokonaisuus muodostuu viidestä valinnasta ja kahdesta TKI-järjestelmän kehittämisen kärjestä, ilman jakoa poikkileikkaaviin ja temaattisiin valintoihin. Myös kokonaisuuden jäsenyys on elänyt. Keskeinen kysymys on ollut, miten valinnat vaikuttavat. Vaikutuspolkuja on käyty seurantaryhmän kanssa läpi, ja ne pohjaavat parlamentaarisiiin linjauksiin. Keskusteluissa ministeriöiden välillä todettu, että valintojen toimeenpanoa on hyvä rakentaa olemassa olevien rakenteiden ja toimien varaan ja katsoa mitä niiden lisäksi tarvitaan. Tutkimus- ja innovaationeuvosto on alustavasti linjaamassa, että valintojen piirissä kootaan voimavaroja, ja erikseen niin päätettäessä niihin voidaan kohdentaa myös T&K-lisärahoitusta.

Merkittiin asia tiedoksi.

6. Seuraavat kokoukset ja aiheet

Pääsihteeri Johanna Moisio totesi, että kevätkaudella on mahdollisuus jatkaa kuulemisia mm. tiede- ja korkeakoulupuolella, ja aloittaa keskustelua seurantar ryhmän johtopäätöksistä kuulemisten ja valmistelussa olevan valtion T&K-rahoituksen seurantaraportin pohjalta.

Merkittiin asia tiedoksi.

7. Mahdolliset muut asiat

Ei muita asioita.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.05.

Liitteet:

Liite 1: Elinkeinoelämän keskusliiton esitysmateriaali

Liite 2: Teknologiateollisuuden esitysmateriaali

Liite 3: Suomen Yrittäjien esitysmateriaali

Liite 4: IQM Finland Oy:n esitysmateriaali

Liite 5: Valtion T&K-rahoituksen seuranta- ja arviointiraportin työluonnos

Liite 5b: Esitysmateriaali valtion T&K-rahoituksen seuranta- ja arviointiraportista

Pöytäkirjantarkastajiksi valitut kansanedustajat Henrik Wickström ja Hanna Kosonen ovat hyväksyneet pöytäkirjan sähköpostitse. Hyväksymisen dokumentoivat sähköpostit on arkistoitu Vahvaan.